

Matkalla kohti yhdenvertaisempaa koulua – jokainen oppilas ja opettaja on yhtä tärkeä ja tutkimustietoa tarvitaan

Maailmassa on vielä paljon tehtävää yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon tiellä, mutta tutkimuksen kautta opimme jatkuvasti ymmärtämään maailmaa ja sen monimuotoisuutta niin luonnossa kuin yhteiskunnassamme ja koulutusjärjestelmässämme yhä paremmin. Näemme tutkimuksen kautta kulttuuriset ja periytyneet tapamme ajatella ja toimia ja voimme oppia ajattelemaan ja toimimaan yhteiskunnassamme paremmin. Onko yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon rakentaminen koulutusjärjestelmällemme kuitenkin nykyisin helppo tehtävä vai vaatiiko se meiltä jatkuvaa oppimista, tutkimista, kehittämistä ja toimintamallien uudistamista? Voimmeko ajatella, että pysymme kuromaamme oppilaiden osaamiseroja ja tukemaan jokaista oppilasta koulussa yhtä hyvin? Kokevatko kaikki oppilaat koulun yhtä paljon omakseen ja kokevatko he, että koulu tukee heitä kohti tulevaisuutta ja tarjoaa ne eväät, joita he tarvitsevat elämässään tämän päivän ja tulevaisuuden yhteiskuntaa ja omaa elämäänsä rakentaessaan?

Voidaan todeta, että suomalainen koulutusjärjestelmä kuuluu maailman parhaiden joukkoon, mutta pysyäkseen yhteiskunnan ja globaalien kehityksen, ilmasto- ja ympäristökriisien sekä muiden viheliäisten haasteiden eteen työtä ja toimintaa uudistavana täytyy myös koulutusjärjestelmän uusiutua näiden tavoitteiden ja niiden ratkaisemiseen vaadittavan osaamisen varmistamiseksi. Esimerkiksi KUPERA-hankkeessa laaditut suositukset kulttuuri-, katsomus- ja kielitietoisesta koulusta tukevat tutkimuspohjaisesti kouluissa tehtävää työtä yhdenvertaisuuden kehittämiseksi.

Suomalaisessa koulutusjärjestelmässä luotetaan opettajiin ja oppilaisiin: heidän keskinäinen luottamuksensa on oppimiselle tärkeää. Opettajilla on mahdollisuus kehittää opetustaan vastaamaan tämän päivän kysymyksiin ja eri tilanteisiin sopivilla tavoilla. Perusopetuksen päättöarvioinnin kriteereiden uudistamistyön keskeinen tavoite on ollut tukea opettajia yhdenvertaisemmassa arvioinnissa. Arvosanoille 5, 7, 8 ja 9 laaditut kriteerit ovat hyvä osoitus siitä, miten osaamista voidaan tarkastella myös taitojen ja työskentelyn osalta eri oppiaineissa sisällöllisen osaamisen rinnalla. Päättöarvioinnin kriteerit tekevät tavoitteet näkyviksi ja nostavat ne selkeämmin arvioitaviksi. Päättöarvioinnin kriteereiden käyttöönotto vaatii opettajilta paljon työtä sekä erityisesti yhteistyötä ja avoimuutta opettajien väliseen keskusteluun.

Tutkimustiedon hyödyntäminen on erityisen tärkeää opetuksen ja koulutusjärjestelmän kehittämisessä. Nyt on aika kehittää opetusta, oppimista ja arviointia yhdessä kohti yhdenvertaisempaa tulevaisuutta. Toivon, että tämä lehti herättää ajatuksia ja motivoi sinua oppimaan uutta.

P.S. Kevään 2022 ensimmäinen e-Erika on omistettu toiminta-alueittain järjestettävälle opetukselle. Ota yhteyttä toimitukseen (irene.rama@helsinki.fi), jos haluaisit kirjoittaa siihen.

Marja Tamm
projektipäällikkö
Kansallinen arviointiosaamisen
kehittämisverkosto KAARO,
Helsingin yliopiston Koulutuksen
arviointikeskus HEA